

Олег Ворошилов,

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна

e-mail: voroshilov-siaz@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7786-1325>

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ СПРОТИВ
ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМИ
СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

У статті розглянуто стан та перспективи інформаційної боротьби України проти російської агресії, проблематику захисту вітчизняного інформаційного простору. Висвітлюються питання, що стосуються особливостей, специфіки інформаційної війни між Україною та Росією.

Наголошується на ролі у захисті вітчизняного інформаційного простору системи стратегічних комунікацій, входження у неї академічної науки зі своїм науково-інформаційним ресурсом, залучення в цей процес бібліотечних установ, які отримують відповідні практичні навички та розширяють сферу своїх функцій на основі можливостей електронних інформаційних технологій, що сприятиме нейтралізації загроз національному інформаційному простору.

Ключові слова: бібліотечні установи, інформаційна війна, інформаційний простір, інформаційний спротив, НБУВ, стратегічні комунікації.

Нині потенціал суспільства значною мірою визначається обсягом інформаційних ресурсів та рівнем інформаційної інфраструктури. У ЗМІ останнім часом дедалі частіше стали зустрічатися такі поняття, як «інформаційна боротьба», «інформаційна війна» та «інформаційний спротив». На сьогодні саме інформаційні війни становлять значну небезпеку функціонуванню системи органів державної влади.

Поняття «інформаційна війна» ввів у науковий обіг американський дослідник М. Маклюен, який проголосив тезу: «Істинно тотальна війна – це війна за допомогою інформації» [1].

Існує чимало наукових праць, присвячених інформаційній війні, особливо її теоретичним аспектам. Серед зарубіжних науковців першими до теми інформаційної війни звернулися Й. Стайн та Р. Шафранський. Слід зазначити, що значну увагу проблематиці інформаційної війни приділяли науковці з Росії – А. Манойло, І. Панарін, С. Расторгуєв та ін. В Україні ж увага до цих питань активізувалась лише після подій 2014 р. Цю тему вивчали Ю. Горбань, В. Гусаров, М. Кондратюк, Б. Кормич, Я. Малик, А. Марущак, І. Патлашинська, В. Петрик, А. Стадник, Б. Юськів та ряд інших дослідників. Звертався до вивчення цієї проблематики і автор цієї статті [2].

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, присвячених інформаційній війні, бракує розгляду питань, що стосуються особливостей, специфіки інформаційної війни між Україною та Росією, використання в ній потенціалу стратегічних комунікацій.

Мета статті – здійснити аналіз використання потенціалу стратегічних комунікацій для боротьби з поширенням в українському інформаційному просторі України шкідливих російських впливів, фейків тощо.

Основні методи, що були використані: порівняльно-історичний, джерелознавчий, аналітико-синтетичної переробки інформації, компаративний метод (зокрема, для порівняння різних підходів щодо розуміння стратегічних комунікацій), а також експертних оцінок (під час аналізу основних рис російських наративів та протидії їм з українського боку).

Загалом можна погодитись із твердженням, що інформаційна війна – це війна нового типу, об'єктом якої є свідомість людей. Вона заснована на можливості керування й маніпулювання суспільною свідомістю, підпорядкуванні волі людини. І це найчастіше відбувається неусвідомлено для тих, хто зазнає інформаційного впливу. Її суть – це вплив на суспільну свідомість таким чином, щоб управляти людьми та змусити їх діяти певним чином, часто проти своїх інтересів [3, с. 81].

Хоча водночас існує також думка, що на сьогодні серед науковців не сформовано домінуючої точки зору щодо науково-теоретичної концепції інформаційних війн, а також основних методів, форм

і способів їх ведення, а сама інформаційна війна є неоднозначним поняттям [4, с. 73].

Саме методи інформаційної війни визначають, яким чином здійснюватиметься вплив на суспільну свідомість та громадську думку. Моделі, що використовуються в інформаційній війні, дедалі більше переплітаються, що ускладнює розуміння громадськістю того, що є правдою, а що – брехнею.

Останніми роками Україна стала своєрідним полігоном для випробування новітніх форм і методів інформаційної війни, розв'язаної РФ. Отож для українських фахівців це питання залишається надзвичайно важливим, адже необхідно не тільки уміти протистояти наявним загрозам, але також передбачати імовірний розвиток подій [5, с. 84–85].

Виходячи з досвіду ведення інформаційних воєн минулого, можна дійти висновку, що спочатку інформаційна війна була допоміжним механізмом до реальної війни, проте в сучасному світі вона стала самостійною стратегією впливу на суспільну свідомість і громадську думку [3, с. 88].

Варто також зауважити, що інформаційна війна досить часто включає в себе психологічні та кібервійни. Використання таких методів ведення конфлікту ще не до кінця оцінено експертами. Однією з причин цього є те, що методи та особливості інформаційної війни досить інтенсивно розробляються і донині. Тому проблематика захисту інформаційного простору, протидії інформаційній зброї, розробки стратегії інформаційної боротьби у науці й практиці України потребує подальшого розвитку та удосконалення.

Крім того, як вважають деякі автори, інформаційна війна можлива лише завдяки широкому використанню спеціальних методів і прийомів впливу, серед яких найпоширенішими є дезінформація, маніпуляції та поширення чуток і міфів. Інші виокремлюють такі основні методи інформаційної агресії: 1) дезінформування та маніпулювання; 2) пропаганда; 3) диверсифікація громадської думки; 4) психологічний та психотропний тиск; 5) поширення чуток [6].

Треба зазначити, що на початку інформаційної війни Росії й України сили були нерівними. За роки незалежності Україна не розробила системи захисту інформації, що робить завдання інфор-

маційної війни дуже складним. У такій війні ЗМІ часто зайняті не об'єктивним інформуванням населення, а збиранням фактів, які підтверджують ту чи іншу думку [7].

Після широкомасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 р. ворожа пропаганда посилилася, провідні місцеві телеканали та вебсайти поширювали численні фейкові новини.

Зокрема, вторгнення в Україну російських військ висвітлюється у ЗМІ РФ як необхідність, адже «якби не Путін, то б в Україну прийшли сили НАТО» [8, с. 8]. Тим часом ЗМІ ворожої держави всіяко уникають використання слова «війна». Варто зазначити, що використання цього терміна в Росії карається строком до 15 років позбавлення волі.

Застосування фейків Росією є постійним та масованим. Зокрема, піддаються критиці дії «київського режиму», який замальовується як «нацистський», ворожий до власного населення, яке потребує «звільнення» тощо.

На цьому етапі одним із головних завдань російської пропаганди є дискредитація української влади, української армії та суспільства в цілому, що спрямоване на підриг єдності українського суспільства з метою послаблення спротиву воєнній агресії РФ. Варто відзначити, що у війні використовуються як перевірені стратегії (створення зовнішніх і внутрішніх ворогів, поширення міфів і дезінформації, історичних наративів), так і відносно нові (наприклад, модель віртуалізації).

Водночас треба зазначити, що з 2014 р. відбулося значне поліпшення в українському інформаційному просторі. Прийняті та удосконалені закони «Про інформацію» (2016), «Про захист інформації» (2014), «Про інформаційні агентства» (2015), «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (2016). У лютому 2017 р. затверджено «Доктрину інформаційної безпеки України» [9].

Незважаючи на поліпшення ситуації, український інформаційний сектор має низку недоліків у протидії інформаційній війні. Для того, щоб оцінити ефективність механізмів інформаційної війни України проти Росії, слід більш чітко визначити ці негативні аспекти, до яких, на переконання українських дослідників, зокрема,

належать: 1) неоперативність (щодо реагування на конкретну дезінформацію, а також на рівні пропонування власної інтерпретації подій та явищ); 2) сила та обізнаність (маються на увазі засоби ведення інформаційної війни та ефективність їх застосування); 3) дефіцит інформаційної протидії органів державної влади; 4) фінанси (небажання втрачати гроші) [4, с. 76].

Нині, незважаючи на вищевикладене, відбувається загалом вдале протистояння проросійській пропаганді, а відтак інформаційна політика України є доволі успішною. Яскравий приклад вдалої протидії Росії в інформаційній галузі – висока довіра громадян України до Збройних сил. Зокрема, ЗСУ є тією державною інституцією, яка нині має найвищу довіру в Україні. Водночас упродовж російсько-української війни вона не зменшується, а навпаки, збільшується попри всі інформаційні виклики [5, с. 87].

Тут варто відзначити ще один момент, який полягає в тому, що «в умовах розвитку інформаційного суспільства управління комунікативними процесами пов'язане насамперед із донесенням цільовій аудиторії переконливого, актуального і високоякісного контенту, що відповідає суспільно значущим орієнтирам. У зв'язку з цим зростає значення наукових установ, аналітичних центрів, інформаційно-аналітичних підрозділів бібліотечних та інших закладів, де концентрується інформаційний ресурс засобів масової інформації, що відображають інтереси суспільного розвитку і відстоюють державницькі позиції в цьому процесі» [10, с. 22].

Інформаційні комунікації, насамперед стратегічні, стають ефективними механізмами керування інформаційними обмінами на сучасному етапі інформатизації. Адже саме вони забезпечують «скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків з громадськістю, військових зав'язків, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави» [11].

Незважаючи на значну кількість публікацій, присвячених цьому питанню, стратегічні комунікації все ще залишаються «молодою» галуззю досліджень, а отже, існує брак чіткості в термінології, різне бачення їх характеристик та завдань держави щодо реалізації стратегічних комунікацій.

Разом з тим складові стратегічних комунікацій чітко сформульовано у Воєнній доктрині України, ухваленій 2015 р.: «Стратегічні комунікації – це скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв’язків із громадськістю, військових зв’язків із громадськістю, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави» [11]. (Водночас у нині чинній Стратегії воєнної безпеки, ухваленій 2021 р., питання СК не торкається).

Виходячи з вищевикладеного, зростає значення подальшого розвитку системи стратегічних комунікацій та удосконалення інтеграції в них бібліотечних установ, розгляд їх як інструментів наповнення соціальних інформаційних мереж якісною, суспільно значущою інформаційною продукцією. Водночас роль системи стратегічних комунікацій постійно посилюється в умовах повномасштабної війни Росії проти України. Насамперед ідеться про систематичні атаки з російського боку на інформаційний простір України.

У сучасних умовах перебіг інформаційної війни є одним з основних складових успіху у воєнному протистоянні загалом. Для України це має особливе значення, оскільки за переважаючого військового потенціалу РФ без підтримки західних країн-партнерів розраховувати на перемогу у війні не доводиться. І саме від об’єктивного сприйняття на Заході того, що відбувається в Україні, значною мірою буде залежати її політична, військова та економічна підтримка.

Функціонування владних структур в умовах інформаційної війни передбачає якісно новий організаційно-технологічний рівень роботи з новими масивами інформації. Відповідно до прояву цієї тенденції відбувається переосмислення значення бібліотечних установ у системі сучасної інформаційної діяльності.

У нинішніх умовах боротьбу проти російських інформаційних впливів здійснює значна частина важливих бібліотечних установ України, яка здатна впливати на створення відповідного інтересам держави інформаційного тла шляхом створення, наприклад, власних інформаційних продуктів, які здатні позитивно впливати на формування інформаційного простору.

Так, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (НБУВ) є найбільшою в Україні бібліотечною установою, яка вже тривалий час, використовуючи сучасні інформаційні технології та потужний науковий, кадровий потенціал, бере активну участь у діяльності стратегічних комунікацій, формує низку власних інформаційних продуктів (як суто наукових, так і інформаційно-аналітичних, оглядових, реферативних та ін.). Уже традиційним стало проведення НБУВ щорічної міжнародної наукової конференції, яка присвячена не лише розгляду суто бібліотечної проблематики, але й, наприклад, питанням послуг у галузі політичного і соціально-правового інформування.

Слід зазначити, що проблематика СК цікавить науковців НБУВ вже тривалий час. Зокрема, вивчалось дедалі більше значення стратегічних інформаційних комунікацій як складової оптимізації системи інформаційного забезпечення суспільного розвитку, процес налагодження дієвих механізмів контролю за негативними інформаційними впливами на вітчизняний інформаційний простір, загалом на спроби деструктивних впливів на національний розвиток сучасної України.

Протягом 2019–2021 рр. співробітниками Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ), Національної юридичної бібліотеки (НЮБ) та Фонду Президентів України (ФПУ) НБУВ розроблялася планова наукова тема «Бібліотеки у формуванні інформаційного ресурсу стратегічних комунікацій українського суспільства».

У роботі обґрунтовується висновок, що оволодіння в передових бібліотечних установах сучасною різноманітністю електронних інформаційних технологій дає широкі можливості для збагачення форм і методів інформаційно-бібліотечної та соціально-комунікативної роботи, її відображення в системі інформаційних комунікацій, використання їх інтелектуального та технологічного потенціалу для актуалізації в житті сучасного суспільства наукової та історико-культурної інформації. Ця робота є внеском у консолідацію українського суспільства, зміцнення його стійкості.

Також підкреслюється, що особливого значення в сучасних умовах набуває співробітництво із стратегічними комунікаціями вітчизняних

наукових бібліотек, що можуть допомагати в піднесенні знаннєвого, наукового рівня основних інформаційних обмінів у цих комунікаціях.

Активна російська агресія з 2014 р. спонукала українських експертів та політиків розглядати СК насамперед як частину протидії підривному впливу Росії.

Нині саме здійснення заходів щодо дезінформування становить значну частину інформаційної війни. Виходячи з цього, наприклад, співробітниками СІАЗ НБУВ протягом 2022–2023 рр. здійснювався випуск інформаційно-аналітичного бюлетеня «Спростування фейків у національних та регіональних ЗМІ». Загалом вийшло 84 щотижневих випусків. Інформаційно-аналітичний проєкт виконувався у режимі онлайн на замовлення РНБО України. Під час роботи використано технології і напрацювання з попередніх спільних проєктів. Водночас специфіка нового проєкту зумовила необхідність додаткової адаптації прийомів і технології роботи, вивчення нормативно-правових актів, тематичних довідкових матеріалів, розробки критеріїв, нових підходів до моніторингу за заданою тематикою, постійного уточнення рубрикаторів, іншої організаторської роботи.

Таким чином, стратегічні комунікації сприяють налагодженню дієвого контролю за негативними інформаційними впливами на вітчизняний інформаційний простір, на спроби деструктивних впливів на національний розвиток сучасної України. Військові дії РФ та методи інформаційної війни проти України ставлять нові важливі вимоги до діяльності бібліотек, зумовлюють, крім іншого, необхідність еволюції традиційних бібліотечних установ у сучасні інформаційно-дослідницькі центри. Діяльність таких центрів необхідна для того, щоб наповнити сучасну інформаційно-комунікаційну сферу суспільства якісною, корисною та актуальною інформацією. У такому випадку бібліотечні установи здатні підвищити ефективність використання спеціальних знань для протидії негативній інформації. Для збільшення свого впливу бібліотечним організаціям треба покращувати стратегію комплектування інформаційними ресурсами, інформування про них потенційних користувачів (наприклад, створення електронних каталогів, видання тематичних довідників, проведення власної інформаційно-аналітичної діяльності та ін.).

Робота бібліотеки як інформаційного центру у сучасних складних українських реаліях сьогодні має розвиватися з урахуванням вимог, необхідних для забезпечення інформаційної та духовної безпеки суспільства з метою збереження його економічного і політичного суверенітету.

У цілому ж входження академічної науки зі своїм науково-інформаційним ресурсом у систему стратегічних комунікацій об'єктивно сприяє зближенню науки з потребами суспільного розвитку, протидії інформаційній війні РФ проти Української держави.

Список використаних джерел

1. Малик Я. Інформаційна війна і Україна. Демократичне врядування. *Наук. вісн.* 2015. Вип. 15. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/feb/26730/malyk.pdf> (дата звернення: 18.07.2024).

2. Ворошилов О. Роль стратегічних комунікацій у протидії інформаційній агресії. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2020. Вип. 58. С. 69–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prnbuimviv_2020_58_7 (дата звернення: 25.09.2024).

3. Стадник А. Основні моделі організації інформаційних війн та їх різновиди. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2015. Вип. 67–68. URL: <http://soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2015/67-68/11.pdf> (дата звернення: 01.08.2024).

4. Дунаєва Л. Дезінформаційні виклики під час російсько-української війни: політологічний аналіз. *Політикус*. 2022. Вип. 5. С. 73–78. <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-5.11>

5. Патлашинська І. Сучасна російсько-українська інформаційна війна: завдання, методи та особливості використання. *Регіональні студії*. 2022. № 28. С. 84–87. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/28/15.pdf> (дата звернення: 22.07.2024).

6. Горбань Ю. О. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2015/04/20.pdf> (дата звернення: 03.08.2024).

7. Почепцов Г. Информационные операции и Крым: базовые

причини для маніпуляцій. URL: http://psyfactor.org/psyops/infowar_krym.htm (дата звернення: 27.07.2024).

8. Парфенюк І. Інструментарій інформаційних війн: традиційні та новітні засоби. *Вісн. Книжк. палати*. 2019. № 1. С. 7–10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2019_1_3 (дата звернення: 12.08.2024).

9. Доктрина інформаційної безпеки України. Затверджено Указом Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374> (дата звернення: 04.08.2024).

10. Горовий В. Національні стратегічні комунікації у взаємодії з глобальним інформаційним простором. *Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держав* : зб. тез доповідей XII Всеукр. наук.-практ. конф. Київ, 2021. С. 22–24. URL: <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/7238/document.pdf> (дата звернення 10.08.2024).

11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»: Указ Президента України № 555/2015 від 24.09.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015#Text> (дата звернення: 10.08.2024).

References

1. Malyk, Ya. (2015). Informatsiina viina i Ukraina. Demokratychne vriaduvannia [Information war and Ukraine]. *Naukovyi visnyk – Scientific Bulletin*, 15 [in Ukrainian]. Retrieved from <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/feb/26730/malyk.pdf> (Last accessed: 18.07.2024).

2. Voroshylov, O. (2020). Rol stratehichnykh komunikatsii u protyidii informatsiinii ahresii [The role of strategic communications in countering information aggression]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, 58, 69-81 [in Ukrainian]. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2020_58_7 (Last accessed: 25.09.2024).

3. Stadnyk, A. (2015). Osnovni modeli orhanizatsii informatsiinykh viin ta yikh riznovydy [Basic models of information warfare organization

and their varieties]. *Sotsialni tekhnologii: aktualni problemy teorii ta praktyky – Social Technologies: Current Problems of Theory and Practice*, 67-68 [in Ukrainian]. Retrieved from <http://soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2015/67-68/11.pdf> (Last accessed: 01.08.2024).

4. Dunaieva, L. (2022). Dezinformatsiini vyklyky pid chas rosiisko-ukrainskoi viiny: politolohichniy analiz [Disinformation challenges during the Russian-Ukrainian war: a political analysis]. *Politykus – Politykus*, 5, 73-78 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-5.11>

5. Patlashynska, I. (2022). Suchasna rosiisko-ukrainska informatsiina viina: zavdannia, metody ta osoblyvosti vykorystannia [Modern Russian-Ukrainian information war: tasks, methods and features of usage]. *Rehionalni studii – Regional Studies*, 28, 84-87 [in Ukrainian]. Retrieved from <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/28/15.pdf> (Last accessed: 22.07.2024).

6. Horban, Yu. O. Informatsiina viina proty Ukrainy ta zasoby yii vedennia [Information war against Ukraine and means for its conducting] [in Ukrainian]. Retrieved from <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2015/04/20.pdf> (Last accessed: 03.08.2024).

7. Pocheptsov, G. Informatsionnie operatsii i Krim: bazovie prychini dlya manipulyatsii [Information operations and Crimea: basic reasons for manipulation] Retrieved from http://psyfactor.org/psyops/infowar_krym.htm (Last accessed: 27.07.2024).

8. Parfeniuk, I. (2019). Instrumentarii informatsiinykh viin: tradytsiini ta novitni zasoby [Tools of information wars: traditional and modern means]. *Visnyk Knyzhkovoï palaty – Bulletin of the Book Chamber*, 1, 7-10 [in Ukrainian]. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2019_1_3 (Last accessed: 12.08.2024).

9. *Doktryna informatsiinoi bezpeky Ukrainy* [Doctrine of Information Security of Ukraine]. Zatverdzheno Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 25 liutoho 2017 roku 47/2017 [in Ukrainian]. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374> (Last accessed: 04.08.2024).

10. Horovyi, V. (2021). Natsionalni stratehichni komunikatsii u vzaiemodii z hlobalnym informatsiinym prostorom [National strategic communications in interaction with the global information space]. *Current problems of state information security management. Proceedings of the XII All-Ukrainian Scientific and Practical Conference, 26 March*

2021 (pp. 22-24). Kyiv [in Ukrainian]. Retrieved from <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/7238/document.pdf> (Last accessed: 10.08.2024).

11. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 2 veresnia 2015 roku “Pro novu redaktsiiu Voiennoi doktryny Ukrainy”: Ukaz Prezydenta Ukrainy № 555/2015 vid 24.09.2015 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of September 2, 2015 “On the new edition of the Military Doctrine of Ukraine”: Decree of the President of Ukraine No. 555/2015 of September 24, 2015] [in Ukrainian]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015#Text> (Last accessed: 10.08.2024).

Стаття надійшла до редакції 15.08.2024.

Oleg Voroshylov,

PhD (History), Senior Researcher,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

3 Holosiivskyi Ave., Kyiv 03039, Ukraine

e-mail: voroshilov-siaz@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7786-1325>

Information Resistance as a Direction of the Strategic Communications System of Ukraine during the Russian-Ukrainian War

The article examines the state and prospects of Ukraine’s information struggle against Russian aggression, the issue of protecting the domestic information space. Issues related to the features and specifics of the information war between Ukraine and Russia are highlighted.

The point of view that the information war itself is an ambiguous concept, is subject to criticism, and among scholars a dominant point of view regarding the scientific and theoretical concept of information wars, as well as the main methods, forms and ways of conducting them, has not yet been formed.

It is proven that if previously the information war was an auxiliary mechanism to the real war, then in the modern world it has become an independent strategy of influence on public consciousness and public opinion. The tasks of information warfare are analyzed, including manipulation of public opinion, destabilization of political relations, stimulation of mistrust, exacerbation of enmity, and provoking of social, political, national-ethnic conflicts.

It is noted that at the beginning of the information war, the forces of Russia and Ukraine were unequal, since during the years of independence, the Ukrainian state did not develop an information protection system, and it made

the tasks to counter information war extremely difficult to perform. Ukraine's attempts to correct the situation in this area, and to make the state information policy quite successful, are highlighted, while drawing attention to the still existing shortcomings.

Emphasis is placed on the role of strategic communications system in protecting the national information space, the inclusion of academic science with its scientific and information resources, the involvement of libraries in this process, which acquire relevant practical skills and expand the scope of their functions based on the capabilities of electronic information technologies, which will contribute to neutralization of threats to the national information space. It is noted that in the current conditions, the fight against Russian information influences is carried out by the majority of large libraries of Ukraine, including V.I. Vernadsky National Library of Ukraine (NBUV), which is able to influence the production of an information background corresponding to the interests of the state by creating, for example, its own information products, which are able to positively influence the formation of information space.

Keywords: libraries, information war, information space, information resistance, NBUV, strategic communications.